

Miljøministeriet

Departementet

Att.: mim@mim.dk

cc: heira@mim.dk

J.nr. 2022-11471

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til nationalt program for bekæmpelse af luftforurening.

Landbrug & Fødevarer har følgende kommentarer til udkast til nationalt program for bekæmpelse af luftforurening, som Miljøministeriet har sendt i høring 23. februar 2023.

Side 8: ammoniak (NH₃)

Det konkluderes i teksten, at selvom Danmark er et af de lande, der har opnået de højeste reduktioner i udledningen af ammoniak med næsten en halvering siden 1990'erne, så er de samlede udledninger stadig på et niveau, hvor det kan være relevant at reducere yderligere af hensyn til miljø og sundhed.

Hvis det er underforstået, at det er de *nationale* udledninger, der yderligere skal reduceres, så mener vi, at fokus er forkert.

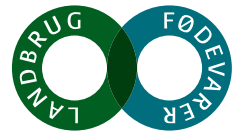
Vi er tilfredse med anerkendelsen af, at Danmark, og ikke mindst dansk landbrug, har leveret massive reduktioner i ammoniakemission. Mere præcist har Danmark iflg. den seneste opgørelse af udledninger af luftforurenende stoffer i EU (EEA rapport 03/2022) fra 1990 til 2020 reduceret ammoniakemissionen med 44 pct. mens EU som helhed kun har reduceret med 29 pct. Sammenholdt med, at DCE i deres seneste rapport om atmosfærisk deposition (DCE videnskabelig rapport 525/2023) konkluderer, at kun 41 pct. af kvælstofdepositionen på de danske landområder stammer fra danske kilder, skal Landbrug & Fødevarer opfordre Miljøministeriet til at have øget fokus på den internationale indsats (primært i EU) for at nedbringe ammoniakemission, da det er et grænseoverskridende problem. Danmark kan i den forbindelse bidrage med en lang række både administrative og teknologiske tiltag, som relativt enkelt kan implementeres i EU, fx forbud mod bredspredning af gylle og teknologiske løsninger, der gør det muligt i praksis at leve op til et bredspredningsforbud.

Side 18-19: tidslinje for initiativer

Tidslinjen giver et godt overblik over ammoniakreducerende initiativer fra den første vandmiljøplan og frem. Men det bør nævnes, at der både i 2020 og 2021 er sket opstramninger i udnyttelseskravet til kvælstof i husdyrgødning. Det er primært tiltag ift. nitratudvaskning, men det har også effekt på ammoniakemissionen.

Side 25: fremskrivning af emissioner med nuværende regulering

I tabel 3.1 er vist de fremskrevne emissioner til 2030 for bl.a. ammoniak. Der forventes i 2030 en ammoniakemission svarende til 70 pct. af niveauet i 2005. I 2021 var ammoniakemission godt 76 pct. af niveauet i 2005, dvs. at der forventes en yderligere reduktion i ammoniakemissionen frem mod 2030. Landbrug & Fødevarer er enige i, at der med den nuværende regulering kan forventes en yderligere reduktion i ammoniakemissionen pr. produceret enhed som følge af den miljøteknologiske udvikling og krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknologi ved nybyggeri

og større renoveringer af staldanlæg. Men i fremskrivningerne ligger også en forventning om et fald i husdyrproduktionen. Landbrug & Fødevarer mener, at det klart bør fremgå af teksten, at det fortsatte fald i ammoniakemissionen bygger på et scenarie med faldende husdyrproduktion, men at et scenarie med en stigende husdyrproduktion også er en mulighed, så længe Danmark overholder de internationale forpligtelser i forhold til den samlede ammoniakemission. Det er vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at der klart fremgår, at en 30 pct. reduktion af ammoniakemissionen i 2030 ift. 2005 er et muligt scenarie ved faldende husdyrproduktion men ikke en målsætning.

Side 27: udvikling i kvælstofafsætning

Jf. vores kommentarer til side 8 så mener Landbrug & Fødevarer, at oplysningerne om den gennemsnitlige kvælstofafsætning på land- og farvandsområder bør opsplittes på danske og udenlandske kilder. Vi skal derfor opfordre til, at dette fremgår af tabel 3.3 på side 27. De nødvendige data fremgår af DCE videnskabelig rapport 525/2023, afsnit 2.6.

Afslutningsvis skal Landbrug & Fødevarer opfordre til, at Miljøministeriet genbesøger rapporten fra fra NEC ekspertudvalget i 2020. I rapportens kapitel 4 fremlægges en række forslag med længere sigte frem mod 2030. Det foreslås bl.a. et nyt forum for fremme af miljøteknologier til landbruget, da "dialog mellem teknologiproducenter, landbrugserhverv og myndigheder om aktuelle udviklingsprojekter, tendenser i markedet for teknologiproducenterne, udviklingsbehov og barrierer for teknologifremme kan bidrage til at identificere løsninger, forbedringer og fremme udviklingen af nye og mere effektive miljøteknologier til landbrugserhvervet". Et sådant forum er fortsat meget relevant.

Med venlig hilsen

Henrik Bang Jensen

Chefkonsulent
Afd. for Miljø & Bæredygtighed
Landbrug & Fødevarer

M +45 4037 2632

E hbj@lf.dk